Özet Beyan

Uluslararası ticarete konu olan eşya için, eşyanın çıkış ülkesinde ihracat gümrük işlemleri, eşyanın varış ülkesinde ithalat gümrük işlemleri yapılır. Eşyayı alan ve satan kişilerin yanı sıra, taşıyıcılar da gümrük idaresine bildirimde bulunurlar.
Bu bölümde dış ticarete konu olan ve Türk gümrüklerinde işlem gören eşya için, bu eşyayı taşıyan kişiler tarafından gümrük idarelerine yapılan bildirimler hakkında detaylı bilgi bulabilirsiniz.

"Giriş Özet Beyanı" Nedir?

Giriş özet beyan, Türkiye Gümrük Bölgesine giren eşyaya ve bu eşyayı taşıyan taşıt aracına ait genel bilgilerin yer aldığı beyandır. Giriş özet beyan, eşyanın emniyet ve güvenlik yönlerinden risk analizine tabi tutulması amacıyla, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine getirilmesinden önce giriş gümrük idaresine ve elektronik yolla verilir.

Her eşya için özet beyan verilir mi?

Türkiye Gümrük Bölgesinin kara suları veya hava sahasından gümrük bölgesi içinde durmaksızın geçen taşıt araçları ile taşınan eşya hariç olmak üzere, Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya için özet beyan verilmesi gereklidir.

Özet beyanda hangi bilgiler yer alır?

Özet beyanın, Gümrük Yönetmeliğinin 10 no'lu Ek'inde belirtilen bilgileri içermesi gerekir. Özet beyan, bu ekin doldurulmasına ilişkin açıklama notlarına uygun olarak düzenlenmelidir. Özet beyan doldurulurken eşyanın 4 basamaklı tarife pozisyonunun yazılması zorunludur. Eşyanın tarife pozisyonunun yazılması halinde eşya tanımının yazılmasına gerek yoktur. Eşya tanımının yazılması durumunda, Gümrük Yönetmeliğinin 10 no.lu Ek'indeki "Uygun Görülen Tanımlar" listesindeki tanımlara uygun olması gerekir.

Kimler özet beyan verebilir?

Özet beyan, eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren veya eşyanın gümrük bölgesine taşıma sorumluluğunu üstlenen kişi (bu sayılan kişiler taşıyıcı tanımına girmektedir) tarafından verilebilir. Bu kişilerin yükümlülükleri saklı kalmak kaydıyla özet beyan bu kişiler adına hareket eden kişi, eşyayı yetkili gümrük idaresine sunabilen veya eşyanın sunulmasını sağlayan kişi ya da bu sayılan kişilerin temsilcisi tarafından verilebilir. Bu çerçevede, taşıma şekline göre farklılık arz etmeksizin, eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine getiren taşıma aracının kullanıcısı/işleticisi tarafından özet beyan verilebileceği gibi, taşıyıcı dışında taşıyıcının temsilcisi tarafından da verebilir. Bunun yanında, özet beyan, taşıyıcı dışında üçüncü kişilerce de verilebilir. Bu durumda, özet beyan taşıyıcı adına değil, onun yerine veriliyor demektir.

Özet beyan hangi gümrük idaresine ve nasıl verilir?

Özet beyanın, giriş gümrük idaresine, elektronik olarak verilmesi gereklidir. Giriş gümrük idaresi, eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesine getirildiği ve risk analizine dayalı giriş kontrolüne tabi tutularak sevk işlemlerinin yapıldığı gümrük idaresidir. Ancak, deniz veya hava taşıtlarının Türkiye Gümrük Bölgesinde birden fazla liman veya havalimanına uğraması halinde, özet beyan, eşyanın boşaltılacağı liman veya hava limanındaki gümrük idaresine verilir. Bu durumda, bir geminin seferi sırasında önce İzmir limanına, daha sonra Mersin limanına uğrayacak ve buralarda eşya boşaltacak olması durumunda, İzmir limanında boşaltılacak eşya için İzmir'deki gümrük idaresine, Mersin limanında boşaltılacak eşya için Mersin'deki gümrük idaresine özet beyan verilecektir. Hava taşıtlarının Türkiye Gümrük Bölgesinde birden fazla havalimanına uğraması halinde de yukarıda belirtilen durum geçerlidir.

Özet beyan giriş gümrük idaresinden başka bir gümrük idaresine verilebilir mi?

Özet beyan, eşyanın fiziki olarak giriş yapacağı giriş gümrük idaresinden başka bir gümrük idaresine de verilebilir. Bunun için, özet beyanın verildiği gümrük idaresi ile eşyanın fiziki olarak giriş yaptığı gümrük idaresi arasında elektronik veri iletişimin mümkün olması ve risk analizi tedbirlerinin bundan etkilenmemesi gerekir.

Özet beyan verme süreleri nelerdir?

Özet beyan verilmesi için, eşyanın kara, hava, deniz ve demiryolu ile taşındığı durumların her biri için farklı süre sınırları belirlenmiş bulunmaktadır.

Özet beyan verme sürelerine aşağıda yer verilmektedir.

(1) Deniz taşımacılığında,
a) Konteyner ile taşınan eşya için, uzak limanlarda (Karadeniz ya da Akdeniz üzerindeki limanlar haricindeki limanlar) , hareket limanında eşyanın gemiye yüklenmesinden en az yirmi dört saat önce,
b) Dökme ve ambalaj halindeki eşya için, uzak limanlarda, Türkiye Gümrük Bölgesindeki ilk varış limanına gelmeden en az dört saat önce,
c) Karadeniz ya da Akdeniz üzerindeki yabancı ülke limanları ile Türkiye Gümrük Bölgesindeki limanlar arasında taşınan eşya için ilk varış limanına gelmeden en az iki saat önce,

(2) Hava taşımacılığında,
a) Kısa mesafeli (4 saatten kısa mesafeler) uçuşlarda en geç uçağın havalandığı ana kadar,
b) Uzun mesafeli (4 saatten uzun mesafeler) uçuşlarda, Türkiye Gümrük Bölgesinde ilk havalimanına inilmesinden en az dört saat önce,

(3) Demiryolu taşımacılığında, giriş gümrük idaresine varılmasından en az iki saat önce,

(4) Karayolu taşımacılığında, Karayolu taşımacılığında, uluslararası sözleşmeler kapsamında başlamış bir transit işlemi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya hariç olmak üzere, özet beyan bilgilerini de içeren transit beyanı taşıtın giriş gümrük idaresine varmasından önce elektronik ortamda giriş gümrük idaresine verilir.
Deniz veya hava taşıtlarının, Türkiye Gümrük Bölgesinde birden fazla liman veya havalimanına uğraması halinde, örneğin yakın limandan gelen geminin ilk önce Mersin'e sonra İzmir'e ve sonra da Derinceye uğrayacak olması halinde, Mersin'e gelmeden iki saat önce hem Mersin, hem İzmir ve hem de Derinceye boşaltılacak eşya için özet beyanların verilmesi gerekmektedir.
Kombine taşımacılıkta, gemide taşındıktan sonra limana inen ve "aktif taşıma aracı" haline gelen kara taşıtındaki eşya için de özet beyan verme süresi, gemi taşımacılığı için belirlenen süredir. Örneğin, yakın limandan gelen bir gemideki eşya yüklü TIR aracı için özet beyanın ilk varış limanına gelmeden en az iki saat önce verilmesi gereklidir.
Özet beyanın taşıyıcı değil, üçüncü bir kişi tarafından verilmesi halinde, taşıyıcı özet beyan verme sürelerine uyulması konusunda üçüncü kişiden taahhüt alınalıdır, çünkü taşıyıcı özet beyanların zamanında verilmesini sağlamak durumundadır.

Özet beyan zamanında verilmezse ne olur?

Süresi içinde özet beyan verilmemesi durumunda, gümrük mevzuatı ile belirlenen miktarda para cezası alınır.

Hangi durumlarda özet beyan aranmaz?

Aşağıda belirtilen eşya için özet beyan aranmaz:
a) Elektrik enerjisi,
b) Boru hattı ile gelen eşya,
c) Elektronik medya içerenler dahil, mektup, posta kartı ve basılı yayınlar,
ç) Uluslararası Posta Sözleşmesi kapsamında taşınan eşya,
d) Paletler, konteynerler ve bir taşıma sözleşmesi çerçevesinde denizyolu, havayolu,
demiryolu ve karayolu vasıtasıyla taşınan eşya hariç, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 175, 176 ve 177 nci maddeleri uyarınca başka bir yolla gümrük beyanı yapılan eşya,
e) Yolcu eşyası,
f) Paletler, konteynerler ve bir taşıma sözleşmesi çerçevesinde denizyolu, havayolu,
demiryolu ve karayolu vasıtasıyla taşınan eşya hariç, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 169, 170 ve 171 inci maddeleri uyarınca sözlü beyanı uygun bulunan eşya,
g) ATA Karnesi ve Gümrüklerden Geçiş Karnesi (CPD) kapsamı eşya,
ğ) TIR karnesi kapsamı eşya,
h) Bakanlığın kaçakçılıkla mücadele görevi ve Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, kuvvet komutanlıkları, Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğünün münhasıran asli görevleri ile ilgili olarak ve hizmet ifasında kullanılmak üzere kendilerine ait taşıtla veya yalnızca kendi yetkililerinin kullanımına mahsus taşıtlarla Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen ve Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkarılan silahlar ve askeri malzeme,
ı) 19 Haziran 1951'de Londra'da imzalanan Kuvvetlerin Statüsü Hakkında Kuzey Atlantik Anlaşmasına Taraf Devletler Arasındaki Sözleşme ile öngörülen Form 302 kapsamı eşya,
i) 18 Nisan 1961'de diplomatik ilişkiler hakkında imzalanan Viyana Sözleşmesi, 24 Nisan 1963'de imzalanan konsolosluk ilişkileri hakkında Viyana Sözleşmesi veya diğer konsolosluk sözleşmeleri veya 16 Aralık 1969'da imzalanan özel görevler hakkında New York Sözleşmesine göre muafiyet tanınan eşya,
j) Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik kişilerce işletilen üretim veya sondaj platformları için Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen ve Türkiye Gümrük Bölgesinden çıkarılan aşağıdaki eşya,
1) Yapım, onarım, bakım veya değiştirme amacıyla bu tür platformların bünyesine dahil edilen eşya,
2) Bu platformları teçhiz etmek veya donatmak üzere kullanılan eşya,
3) Bu platformlarda kullanılan veya tüketilen malzeme ve,
4) Bu platformların zararsız atık maddeleri.
k) Gümrük Kanunu'nun 167 nci maddesinin birinci fıkrasının on birinci bendi kapsamı cenazeler için özet beyan aranmaz.
Ancak (d), (e) ve (f) maddelerinde belirtilen eşyanın geçici depolanması halinde özet beyan verilmesi gerekir. Bu durumda özet beyanın eşyanın gümrüğe sunulmasından sonra verilmesi mümkündür.

Özet beyanın verilip verilmediğinden kim sorumludur?

Türkiye Gümrük Bölgesine getirilecek eşya için verilmesi gereken özet beyanın, öngörülen süre ve koşullara uygun olarak verilmesinden, eşyayı Türkiye Gümrük Bölgesine taşıyan aracın kullanıcısı/işleticisi (carrier-taşıyıcı) sorumludur. Diğer bir deyişle, taşıyıcı firma; TIR, gemi, uçak gibi taşıma aracında taşıdığı eşya için özet beyan verilmesini sağlamak zorundadır. Taşıyıcı yerine başka kişiler özet beyan verebilse de taşıttaki tüm eşya için özet beyan verilmesini ve özet beyanın öngörülen süreler içerisinde sunulmasını sağlamak taşıyıcının sorumluluğundadır. Özet beyanın üçüncü bir kişi tarafından verilmesi, taşıyıcının bu sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Varış Bildirimi Nedir?

Varış bildirimi, denizyolu ve havayolu taşımacılığında, Türkiye Gümrük Bölgesine girilirken kullanılan taşıma aracının işleticisi veya temsilcisi tarafından eşyanın boşaltılacağı gümrük idaresine ulaşıldığında yapılan bir bildirimdir. Bu bildirim, boşaltılacak eşya için düzenlenen özet beyanların tespiti için gereken bilgileri içerir. Taşıma aracının gümrük idaresine varışıyla birlikte zaman kaybedilmeden taşıyıcı tarafından elektronik yolla gümrük idaresine "varış bildirimi"nin gönderilmesi gereklidir. Varış bildirimi, eşyayı ve getirildiği taşıma aracını giriş gümrük idaresine tanıtmak amacıyla verilir. Bu nedenle kendisinden önce sunulan giriş özet beyanının tanımlanması için gerekli olan bilgileri içermek zorundadır. Bu bilgiler, eşyaya ve taşımaya ilişin genel bilgilerdir. Varış bildirimi, özet beyanın aksine sadece taşıyıcı tarafından verilir. Deniz ve hava yolu taşımacılığında varış bildirimi sunulması zorunlu iken karayolunda ve demiryolunda bu yükümlülük eşyanın sunulmasıyla yerine getirilir.

Çıkış özet beyan nedir?

Bazı istisnai durumlar dışında, Türkiye Gümrük Bölgesini terk edecek eşya için çıkış gümrük idaresine (ihracat gümrük idaresi değil) Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmeden önce yapılan taşıt aracı ve eşyaya ilişkin genel bilgilerin yer aldığı beyandır. İhracat beyannamesi düzenlenmesi halinde özet beyan verilmesine gerek yoktur. Ayrıca, ihracat işlemlerinde özet beyanın aranmayacağı durumlar vardır. Bu açıklamalardan anlaşılacağı gibi, Türkiye Gümrük Bölgesini terk edecek eşya için özet beyan verilecek durumlar oldukça sınırlıdır.

Çıkış bildirimi nedir?

Türkiye Gümrük Bölgesini terk ederken kullanılan taşıtın işleticisi veya temsilcisinin, taşıtta taşınan tüm eşyayı kapsayacak şekilde çıkış gümrük idaresine (ihracat gümrük idaresi değil) taşıtın çıkışına ilişkin olarak yaptığı bildirimdir. Kara sınır kapılarından transit rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesini terk edecek taşıma aracı için çıkış bildiriminde bulunulmaz. Bu durum dışında, Türkiye Gümrük Bölgesini terk eden tüm taşıma araçları için çıkış bildirimi yapılması gereklidir. Çıkış bildiriminde, taşınan eşya için daha önce düzenlenmiş olan gümrük beyannamesi, beyanname yerine geçen belge veya özet beyanın tespiti için gerekli bilgiler ile taşımaya ilişkin bilgilerin yer alması gerekir. Dolayısıyla, çıkış bildiriminde Türkiye'den yüklenen eşyaya ilişkin bilgiler yer alacaktır. Diğer bir deyişle, Odessa'dan gelen ve içinde buradan yüklenen eşya bulunan bir gemiye Türkiye'den de eşya yüklenecek olması halinde çıkış bildiriminde Odessa'dan yüklenen eşyaya ilişkin herhangi bir bilgi olmayacak, sadece Türkiye'den yüklenen eşyaya ilişin bilgi yer alacaktır.

Not: Bu sayfada yer alan metinler, görseller ve videolar, yalnızca bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup, gümrük ve dış ticaret mevzuatı hükümleri yerine geçmez. Bu sayfada yer alan bilgilerle ilgili yasal düzenleme; 4458 sayılı Gümrük Kanunu ve bu Kanuna bağlı ikincil mevzuat'ta yer almaktadır.